

KAPITOLA 9

Orientace na mid-tide a tekutinový tide

V této kapitole budeme pokračovat v našem záměru orientovat se na projev primární respirace tím, že se budeme specificky orientovat na tekutinový tide. Vědomí jeho dynamiky nabízí bohaté klinické informace o tom, jak systém projevuje své zdroje a řeší inertní záležitosti.

Tekutinový tide a tekutinová fluktuace

Sutherland vnímal, že cerebrospinální mok (CSF) je prvotním fyziologickým příjemcem potence Dechu Života. Považoval tekutinovou fluktuaci cerebrospinálního moku za nejpodstatnější a nejzásadnější princip kraniálního konceptu (Sutherland 1990). V tomto konceptu se cerebrospinální mok stává prochnutým potenci a díky transmutaci je vtěleným řídicím a léčivým principem. Jak již bylo řečeno, transmutace je proces, kterým tvůrčí záměry Dechu Života sestupují v intenzitě prostřednictvím procesu, který Sutherland nazval zážehem. Uvedl, že v tekutinách těla dochází k zážehu životní síly, která umožňuje potenci, aby se projevila jako vtělená řídicí síla. Tento proces není omezen na cerebrospinální mok, ale projevuje se holisticky ve všech tekutinách těla a umožňuje tak této potenci coby řídicí síle života, aby se projevila v každé buňce. Proces zážehu probereme mnohem detailněji v kapitole 20.

Kvalita a hnací síla tekutinového tidu je projevem potence v něm a je přímou manifestací zdraví v systému. Vědomí o tekutinovém tidu tak podává praktikantovi přímé informace o kvalitě a projevu zdrojů klienta a o tom, jak se v jeho systému může projevat zdraví. Když se seznámíte s působením a kvalitou tekutinového tidu, budete schopni cítit projev potence jako hnací síly v tekutinách. Prožitek této hnací síly, její vnitřní síly, amplitudy a kvalit, umožňuje jasně rozeznat, jaký pokrok dělá klient při práci během ošetření.

Tekutinový tide je tekutinová fluktuace, ke které dochází holisticky všude naráz; nejedná se o lineární cirkulaci. Přírozený pohyb tekutinového tidu se nazývá *podélná (longitudinální) fluktuace*. K podélné fluktuaci dochází v ce-

lém tekutinovém těle jako celku. Nejzřejmější je to snad v cerebrospinálním moku, neboť ten je prvotním recipientem potence Dechu Života. Dynamika tekutinového tidu se projevuje jako podélné a příčné fluktuace podél tekutinové osy neurální trubice. Toto se nazývá *tekutinová středová linie*. Tekutinová středová linie stoupá od centrálního kanálu míchy přes čtvrtou mozkovou komoru a Sylviovu mokovodu až do třetí mozkové komory na místo primárního zážehu (viz kapitola 20). Když tekutinový tide při nádechu stoupá, jde podél podélné osy tekutinové středové linie a projevuje se jako příčné fluktuace vycházející ze středové linie, což lze snad nejzřetelněji vnímat v bočních mozkových komorách.

Projev tekutinového tidu

Tekutinový tide vyjadřuje fáze nádechu a výdechu v tekutinovém těle velmi jemným způsobem.

Při *nádechu* můžete jak u sebe, tak v klientově tekutinovém těle pociťovat:

1. na počátku nádechu pocit *nárůstu* potence nebo životní síly v tekutinách, zejména v lumbosakrální oblasti;
2. poté *vzestupný příliv* potence podél tekutinové středové linie (středová linie procházející neurální trubicí) jak směrem k hlavě, tak příčně (pociťováno holisticky v celém tekutinovém těle);
3. *vzestupnou a příčnou fluktuaci* tekutin současně přes středovou linii a okolo ní;
4. *vjem naplnění a rozšíření* do stran;
5. na konci fáze nádechu pocit *prostoru vytvořeného* v tkáňovém poli, zejména ve vztazích švů, kloubů a pojivových tkání, a pauza na vrcholu nádechu.

Při *výdechu* můžete pociťovat:

1. po pauze *ustupování tekutinového tidu směrem k chodidlům* spolu s vjemem *zužování a vyprazdňování od boků*;
2. poté, když se potence přesune zpět ke středové linii, lze současně pociťovat *jakoby biomagnetický tah do středové linie*;
3. ke konci fáze ústupu můžete pociťovat *usazení* (může to být pocit, jako když se potence navrácí ke svému Zdroji); odtud pak vychází další fáze nádechového nárůstu.

Vnímání tekutinového tidu

Tekutinový tide a přílivová potence, která jej vytváří, jsou projevy zdraví. V následujících oddílech se budete orientovat na tento projev zdraví prostřednictvím percepce podélných a příčných fluktuací tekutinového tidu. Za tím účelem se budete snažit zhodnotit povahu, pohyb a kvalitu tekutinového tidu jako vjemu rytmické síly a přílivového pohybu. V tomto kontextu se zaměříte na to, abyste se stali citlivými vůči kvalitě potence v tekutinách a síle a amplitudě jeho hnací síly. *Tekutinová hnací síla* je vyjádřením dostupných léčivých zdrojů v systému a projevem přílivové potence. Procítění kvality přítomné tekutinové hnací síly poskytuje člověku důležité klinické východisko pro použití v biodynamice. Čím je hnací síla silnější, tím více potence je k dispozici pro léčivé procesy.

V následujícím zkoumání budete za své výchozí body používat kranium a sacrum. Uvidíte, jestli budete moci vnímat příliv a odliv tekutinového tidu jako potence a tekutinovou hnací sílu. Ustanovíte si vztahové pole; usadíte se do percepčního procesu na úrovni mid-tidu, budete se orientovat na tekutinovou biosféru těla a budete čekat na vjem síly podobné přílivu a tekutinové fluktuace. Můžete to vnímat jako příval a ústup potence nebo síly. Je to, jako kdybyste se ponořili pod vlny a hodnotili příval vespod ležící síly přílivu ve vodách oceánu. Začneme tím, že se naučíme klasický kraniální hmat – klenbový hmat, a pak se přesuneme k okcipitu a sakru.

První fáze: klenbový hmat

Existují dvě klasické formy klenbového hmatu. Jedné se někdy říká *Sutherlandův hmat* neboli klasický klenbový hmat a druhé *Beckerův hmat* neboli modifikovaný klenbový hmat. V následujícím percepčním cvičení budete používat klenbový hmat k tomu, abyste se naladili na projev tekutinového tidu.

Cvičení:

Nacvičení klenbového hmatu.....

Cvičební klient leží na zádech, vy se postavte k boční straně lehátka. Nejprve se orientujte na svou vlastní středovou linii, tělo a biosféru. Připomeňte si kontemplativní cvičení na percepci primární respirace v souvislosti se svým vlastním systémem. Toto vědomí se bude časem rozvíjet. Pak se přesuňte k nohám klienta; vyjednejte si vaše vztahové pole a vyčkejte,

než se usadí. Jakmile to procítíte, přesuňte se k hlavě stolu a přiložte ruce v klenbovém hmatu.

Pro Sutherlandův hmat položte ukazováčky na velká křídla sfenoidu (kosti klínové), do jamek hned za koutky očí. Prostředníčky položte přes processus zygomaticus temporální (spánkové) kosti před uchem. Prsteníčky položte přes mastoidní části temporálních kostí za klientovým uchem. Malíčky položte přes šupinu okciputu (kosti týlní) anebo alespoň co nejbližší. Dlaně a palce opřete pohodlně a zlehka o parietální (temenní) kosti a horní stranu hlavy. Proveďte to co nejplynuleji tak, abyste prsty na tyto oblasti přiložili pokud možno současně (obrázek 9.1). Tento hmat umožňuje globálně procítit kranium a jeho dynamiku.

Obrázek 9.1. Sutherlandův klenbový hmat.

Pro Beckerův hmat jemně přiložte strany palce na velká křídla sfenoidu a malíčky přes šupinu okciputu, přičemž vaše ostatní prsty budou lehce obepínat lebku okolo uší ve vztahu k temporálním kostem. Tento hmat vás může specificky naladit na dynamiku mezi sfenoidem a okciputem u sfenobazilárního skloubení, ale také vám umožní globálně procítit celý systém (obrázek 9.2).

Obrázek 9.2. Beckerův hmat.

Nechejte své ruce, ať se na tkáních vznášejí. Nezahlcujte systém svým kontaktem ani pozorností. Je to, jako byste se vznášeli na korku, který se zase vznáší na přílivových vodách, jež jím pohybují. Pokud budete na tkáň vynakládat jakýkoli tlak, můžete narušit jejich přirozený projev motility, můžete vyvolat obranné reakce potence na vaši přítomnost a můžete také vytvořit excentrické (výstředné) tekutinové fluktuace v dynamice tekutinového přílivu a odlivu.

Připomeňte si naše dřívější cvičení na vnímání tidů, udržujte si široké percepční pole a orientujte se na primární respiraci na úrovni mid-tidu. Nezužujte svou pozornost na své ruce, ale usadte se zpátky do svých fulker a nechejte informace, ať k vám přijdou samy. Představujte si/procitujte, jak jsou vaše ruce zavěšeny v tekutinách, zatímco plují na tkáních.

Orientujte se ve svém širokém percepčním poli na klientovu biosféru, jak jsme si nacvičovali v dřívějších oddílech. Připomeňte si, že biosféra zahrnuje tělo jako holistické pole potence, tekutin a tkání i lokální pole okolo. Klientova středová linie je ve středu tohoto pole. Pro tuto chvíli si představujte/procitujte fenomén středové linie od středu vrcholku klientovy hlavy směrem dolů přes centrální linii těla. Středové linie probereme do větších podrobností v kapitolách 19 a 20. Když procítíte toto široké percepční pole, představte si/procítte, že jste spolu s klientem zavěšeni v širším tekutinovém poli.

Jakmile se vztahové pole usadí, orientujte se na klientovu biosféru, jako by to bylo pulzační pole živé tekutiny, tekutinové tělo. Udržujte si vědomí celého klientova tekutinového těla coby jednotného smyslovo-tekutinového pole. Je to, jako byste vnímali všechny přítomné vjemy zaráz. Usadte se do receptivního stavu naslouchání orientovaného na toto holistické smyslovo-tekutinové pole.

Nechejte ruce zavěšené v tekutinovém těle a všimněte si, jak je jimi pohybováno. Zkuste pod rukama vnímat jemné vzednutí a ustupování pohybu podobného přílivu a odlivu. Udržujte si svou vyjednanou vzdálenost a prostor a jednoduše nechejte toto vědomí, aby přišlo do vašich rukou. Můžete vnímat sílu nebo moc, která má přílivovou, rytmickou povahu. Je to velmi jemný vjem pohybu, jako kdybyste jeli na loďce, kterou pohybuje oceánský příliv. Nechejte se unášet tekutinovým titem. Nezasahujte do něho a nesnažte se ho žádným způsobem uchopit.

Cvičení:

Druhá fáze: okcipitální kolébka.....

Když si procítíte tuto dynamiku, změňte polohu rukou do *hmatu okcipitální kolébky*. Při tomto hmatu vložte ruce pod klientovu hlavu s roztaženými malíčky a prsty rozprostřete tak, aby směřovaly kaudálně (dolů). Prsty vašich rukou by měly pohodlně držet klientovu hlavu jako v kolébce. Nevytvářejte žádný tlak na klientův okciput patkou dlaně (obrázek 9.3).

Znovu si ustanovte svá praktikantova fulkra, orientujte se na širší biosféru s klientovou středovou linií v centru vašeho pole vědomí a nechejte vaše vztahové pole usadit. Opět se orientujte na širší tekutinové tělo a zkuste si procítit příliv a odliv tekutinového tidu. Při nádechu můžete mezi svými rukama cítit vzestupnou kvalitu a naplnění nebo rozšíření, zatímco při výdechu můžete pociťovat vyprazdňování, zužování a ustupování. Můžete cítit, jak se okciput při nádechu rozšiřuje a rotuje směrem do vašich rukou a při výdechu zase opačně. Opět naslouchejte s jemným a širokým percepčním polem. Snažte se udržet *celek* klienta i biosféry v onom poli a nic nevyhledávejte.

Obrázek 9.3. Hmat okcipitální kolébky.

Cvičení:**Třetí fáze: sakrální hmat.....**

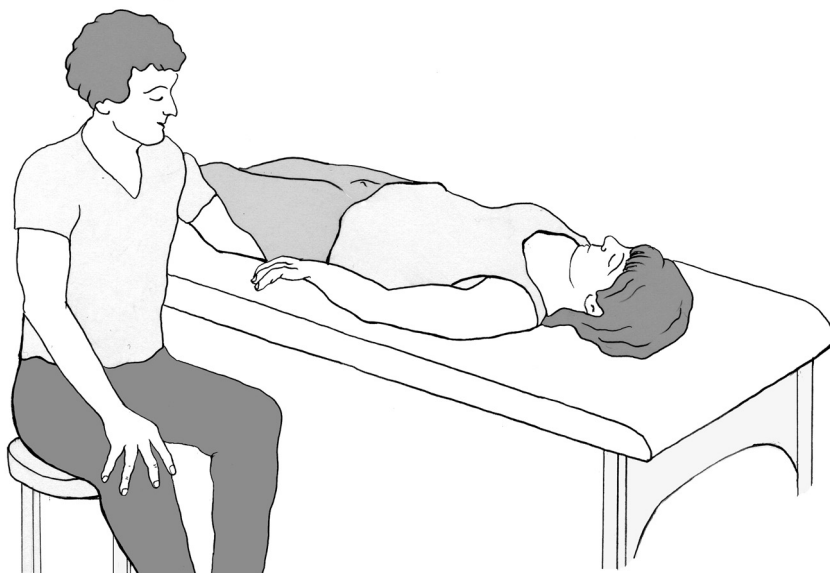
Když si procítíte tekutinový tide od okciputu, změňte polohu a přesuňte se k *sakrálnímu hmatu*. Nezapomeňte si opět vyjednat kontakt. Povězte cvičebnímu klientovi, co máte v úmyslu a jak přiložíte ruce. Pánev může být velice zranitelná oblast, musíte tedy být ve svých záměrech a v komunikaci s klientem srozumitelní. Kontakt se musí vždy vyjednat. Zde může být důležitý jasný verbální souhlas, zejména pokud je klient na oblast pánve citlivější. Může to být na základě nějakého zneužití anebo potíží týkajících se sebehodnocení, bezpečí, hranic a tak podobně.

Při tomto hmatu budete sedět po straně klienta. Postavte si židli k nohám nebo k dolní části lehátka tak, aby směřovala diagonálně k opačnému rameni klienta. Pak požádejte klienta, aby na lehátku nadzvedl pánev. Položte ruku pod sacrum tak, aby vaše prsty směřovaly k hlavě a abyste měli ruce a zápěstí víceméně v rovině s paží. Váš loket by měl být pod kolenem anebo alespoň blízko. Toto je velmi pohodlný a nekonfrontační způsob, jak držet sacrum. Ujistěte se, že je vaše ruka pohodlně vložena pod křížovou kostí a že klientovo tělo není vychýleno do strany. Ujistěte se, že netlačíte patkou dlaně na sacrum nebo kostrč. Roztáhněte prsty pod křížovou kostí, ale nevytvářejte rukou napětí. Znovu si ustanovte svá praktikanova fulkra a vztahové pole (obrázek 9.4).

Toto zase může být velmi zranitelná oblast a může být nutné, abyste klientovi poskytli mnoho prostoru tak, že si promítnete nebo si budete

představovat, že vaše ruka, která drží sacrum, je pod lehátkem. Stále jde o to, abyste měli pocit, že plujete na tkáních, i když na vaší ruce spočívá váha klienta. Znovu si to procíťte, jako byste drželi holistické smyslovo-tekutinové pole, živé tekutinové tělo.

Z tohoto hlediska se opět pokuste procítit příliv a odliv tekutinového tide, zatímco se budete vznášet na tkáních křížové kosti. Při nádechu to můžete pod svou hmatající rukou cítit jako naplňování a vzednutí potence a při výdechu jako vyprazdňování nebo ustupování. Při nádechu můžete cítit, jak se báze křížové kosti jemně nadzvedává, rozšiřuje a rotuje dozadu, a při výdechu zase opačně. Zkuste v tom procítit hnací sílu.

Obrázek 9.4. Sakrální hmat.

Cvičení:

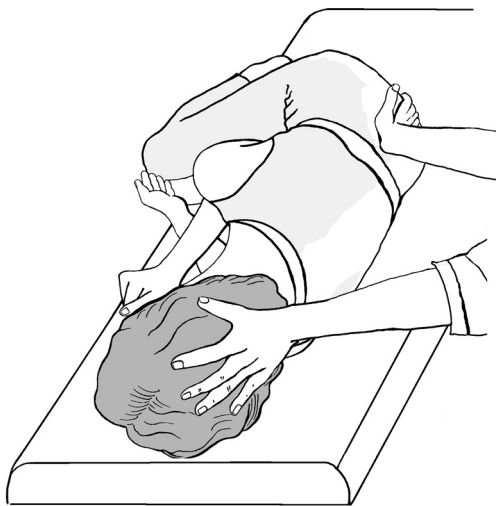
Čtvrtá fáze: sacrum a okciput

Když jste se zorientovali na tekutinový tide prostřednictvím křížové kosti, požádejte klienta, aby se přesunul do polohy vleže na boku. Můžete klientovi dát pod hlavu malý polštářek a pomoci mu udělat si pohodlí domocí dalšího polštářku mezi kolena.

Najděte si pohodlnou pozici vsedě u boční strany lehátka tváří ke klientovým zádům. Přiložte nejprve jednu ruku s prsty směřujícími kaudálně přes sacrum. Když si vyjednáte a navážete kontakt, položte druhou ruku přes okciput s prsty směřujícími k hlavě. Stabilizujte kontakt tím, že si opřete lokty o lehátko (obrázek 9.5).

Znovu nechejte svůj kontakt plout po tkáních a v tekutinách. Ustanovte si široké percepční pole, abyste do něho zahrnuli celou biosféru a tekutinové tělo. Zkuste si procítit vzednutí při nádechu a vyprázdnění nebo ústup při výdechu pod každou rukou zároveň. Zkuste si procítit příliv a odliv tekutinového tidu při každé fázi a sílu, která v něm je. Jednoduše naslouchejte vztahům a dynamice systému z těchto výchozích bodů. Plujte v tekutinách a nechejte pohyb a vědomí síly nebo pohonu, ať k vám přijde samo. Nic nevyhledávejte; jen poslouchejte a umožněte to. Tento proces hlubokého naslouchání systému na dvou pólech naráz může být velmi integrující a bývá obvykle užitečný na závěr ošetření.

Je důležité, abyste při tomto percepčním cvičení nic nevyhledávali. Prostě buďte přítomní se širokým percepčním polem a jemnou kvalitou pozornosti. Nestarejte se o rychlost nebo rytmus, ale nechejte komunikaci, ať k vám přijde sama. O nic neusilujte, nic nevyhledávejte; jednoduše naslouchejte s bočním polem percepce a ryzí zvědavostí.

Obrázek 9.5. Sakrookcipitální hmat.

Procíťování tekutinového tidu v těle jako celku

V tomto posledním oddíle se budete snažit vnímat fáze nádechu a výdechu tekutinového tidu v těle jako celku. Při níže uvedeném cvičení budete naslouchat od ramen, bránice, pánve a chodidel. Jak tekutinový tide při nádechu stoupá, můžete vnímat, že se tělo celkově rozšiřuje do stran, zužuje zepředu dozadu a zkracuje podél své podélné osy. Ve fázi výdechu, když tekutinový tide klesá, můžete cítit, že se tělo zužuje do stran, rozšiřuje zepředu dozadu a prodlužuje. Specifickou dynamiku tkáňové motility ve fázích tidu popíšeme v dalších kapitolách.

Cvičení:

Vnímání nádechu a výdechu v různých tělesných bodech

Stejně jako u dřívějších cvičení si ustanovte svá fulkra a vyjednejte kontakt u klientových chodidel. Orientujte se na široké percepční pole a udržujte při tom ve vědomí celou klientovu středovou linii a biosféru. Nechejte vztahové pole usadit a orientujte se na tělo coby holistické, smyslovo-tekutinové tělo a podívejte se, zda se z tohoto výchozího bodu vynoří pocit tekutinového tidu. Při nádechu můžete u chodidel pocítit kvalitu přílivu a vzestupu a rozšíření do stran. Odtud pak přiložíte ruce jemně nejprve na ramena, pak na bránici a pak na pánev.

Od chodidel se přesuňte k hlavě lehátka; znovu si ustanovte svá fulkra a vztahové pole a pomalu a jemně položte ruce na obě klientova ramena. Když se přesunete ke klientově bránici, stůjte u boční strany lehátka tváří ke klientově hlavě a položte ruce na dolní část žeber. Podobně u pánve se opět postavte k boční straně lehátka tváří ke klientově hlavě a tentokrát položte ruce jemně přes klientovy hřebeny kostí kyčelních.

U každého hlediska počkejte, až nabudete pod rukama pocit vzdušnosti a ustupování spolu s pocitem rozšíření při nádechu a zúžení při výdechu. Zde se zaměřujeme na procíťování tekutinového tidu a jeho hnací síly a nikoli na tkáňovou motilitu jako takovou. Zakończete tím, že se vrátíte ke klientovým chodidlům se záměrem usazení a rozvolnění kontaktu.